



Des de ben petit que he estat observant les roques, les fulles, els arbres, l'herba i tots els animals, i mai n'he trobat dos d'iguals. Poden semblar-ho, però quan observes sempre trobes diferències.

Amb els éssers humans passa el mateix. Hi ha un lloc per cadascú i per cada cosa, i totes les criatures estan en benefici d'alguna cosa. No hi ha res que no porti algun bé. És important comprendre això.

- **Okute**, tirador, savi sioux - (dins: T.C.McLuhan. *Tocar la tierra*. Octaedro, p.26)

Qui no sap escoltar no sent les queixes de la Terra i dels arbres. Nosaltres quan cacem, ho aprofitem tot. Quan arrenquem arrels i tubercles li fem a la terra forats ben petits.

Quan necessitem fusta, recollim la que hi ha per terra. Però hi ha persones que arrenquen i serren els arbres, sense sentir que l'arbre diu: "ei, atura't, no em facis mal". I fan esclatar les roques i foraden la terra, sense sentir la veu de la roca que diu: "atura't, no em fereixis".

Nosaltres, quan necessitem pedres, recollim les que hi ha escampades, pedres arrodonides, i tot allò que no ens cal, ho tornem a deixar. Com pot la Terra estimar aquells que no paren de fer-li mal?

- **Paraules d'una àvia del poble vintu** - (dins: T.C.McLuhan. *Tocar la tierra*. Octaedro, p.23)

Cada bocí de sòl d'aquesta terra és sagrat per al meu poble, tot és important. Cada agulla brillant dels avets, cada platja de sorra, cada boira en el bosc fosc, cada insecte brunzinaire.

Has pensat mai quantes coses han passat en cada vall, en cada turó, en cada planura, en cada bosc?

Quan passo a prop d'una roca penso: aquesta roca és important. És antiga, molt antiga; quantes i quantes coses ha vist que jo no he vist, aquí, tota silenciosa, ha presenciat joia i dolor.

I quan trepitjo els camins, vull que els meus peus notin les passes de tots els que hi han caminat abans que jo.

I quan m'assec a prop d'un arbre, sé que molts s'hi han assegut abans que jo. I que alguns li han desitjat llarga i saludable vida a l'arbre ferm, sòlid i serè. M'agrada recolzar-me sobre el seu cos, el tronc rugós que el sosté, i sentir-lo ben a prop.

- **Cabdill squamish Seattle**- (dins: *Les meves paraules són com estrelles*. J.J. de Olañeta, 2002)

Suggeriments

Aquest conjunt de textos dels indis de Nord Amèrica posa de relleu el valor de tota cosa i de cada ésser. Segons les edats, les condicions, les circumstàncies... conviden a tota mena de possibilitats i dinàmiques al servei d'obrir els ulls a la realitat, assaborir allò que ens envolta, prendre'n major consciència...

Recollim a continuació una varietat de propostes d'un grup de mestres en una jornada de treball.

Les paraules d'Okute

- En relació al primer text, jocs d'observació, jocs de Kim. Exemples:

- Cadascú té la seva fulla, pedra, cargol, petxina, pinya, escorça..., l'observa bé. Es reuneixen i barregen, i cal recuperar aquell element que havíem observat.
- Fulles barrejades de diferents arbres; triar i reunir les de cada tipus d'arbre. Dins de cada grup ordenar-les per més/menys semblança.
- La capsa de sorpreses. Una capsa amb dos forats per poder-hi ficar les mans i reconèixer pel tacte tot allò que hi vulguem posar a dins (fruites o trossos de fruites variades, verdures, caniques, gomes, tota mena de petits objectes. També al radera d'una roba, com un petit teló; en petits grups, una, o més criatures s'encarreguen de posar els objectes, altres d'endevinar.

- Pel que fa al segon text, activitats dirigides a valorar els companys/es. Exemples:

- Buscar alguna ocasió/activitat per a posar de relleu el que cadascú aporta a la classe: hi ha la criatura que... explica històries, la que ajuda a endreçar, la que canta, la que corre, la que ajuda, la que escolta, la que sap... llista de qualitats i aspectes del grup. Entre tots ens en adonem de les aportacions de tots plegats.
- *Les pàgines grogues.* Cadascú pensa què pot aportar al grup i fa un petit anunci; aquests s'ordenen i s'elaboren unes "pàgines grogues" del grup classe. (proposta duta a terme amb grups de tercer).

Les paraules de l'àvia vintú

Lectura pausada de la que se'n poden seguir reflexió/activitats de cara a prendre consciència de "jo què puc fer" i mirar d'arribar a alguna concreció: concretar alguna acció.

Les paraules de Seattle

Lectura pausada. Quin lloc és per tu important? perquè? En parlem, ho compartim. Podem traslladar la pregunta a l'entorn familiar. Cada nen, cada nena, s'interessa per saber quin lloc és important per algun adult, perquè, què en destacarien...